

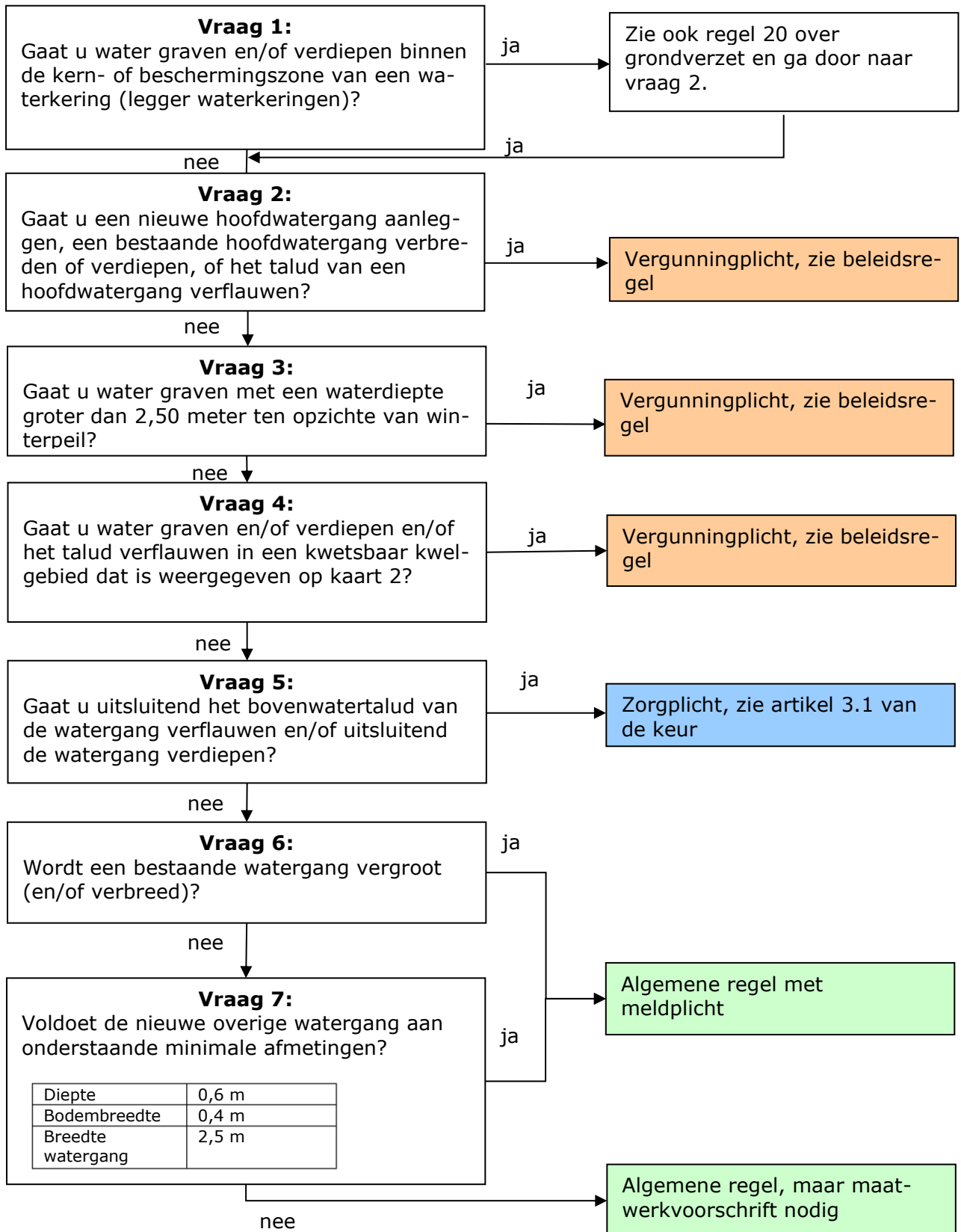
5. Graven van oppervlaktewater

5.1 Inleiding

Onder graven van oppervlaktewater verstaat Rijnland alle activiteiten waardoor de hoeveelheid oppervlaktewater toeneemt. Voorbeelden van het graven van oppervlaktewater zijn:

- verbreden van een bestaande watergang;
- verdiepen Graven van oppervlaktewater van een bestaande watergang;
- verflauwen van een talud;
- maken van een nieuwe watergang.

5.2 Vragenboom

Toelichting vraag 1

In sommige gevallen kan binnen de kern- en/of beschermingszone van een waterkering oppervlaktewater worden gegraven of verdiept. Wanneer dit gebeurt, kan dit invloed hebben op de stabiliteit van de waterkering. Daarom moet naast deze regel over graven van nieuw oppervlaktewater ook regel 20 over grondverzet (waaronder grondverzet bij waterkeringen) worden geraadpleegd. De ligging van waterkeringen is vastgelegd in de legger waterkeringen, deze is te raadplegen via de website www.rijnland.net.

Toelichting vraag 2

Hoofdwatervangsten zijn belangrijk voor de aan- en afvoer van water. Rijnland voert zelf het onderhoud uit van alle hoofdwatervangsten. Daarom is het belangrijk wat de afmetingen van een hoofdwatervangst zijn en hoe een hoofdwatervangst wordt ingepast in de omgeving. Dit om ervoor te zorgen dat onderhoud goed kan worden uitgevoerd én dat de onderhoudskosten zo laag mogelijk blijven. Om deze reden is het graven van een hoofdwatervangst, of het doen van aanpassingen zoals verbreden, verdiepen en het verflauwen van het talud, vergunningplichtig.

Toelichting vraag 3

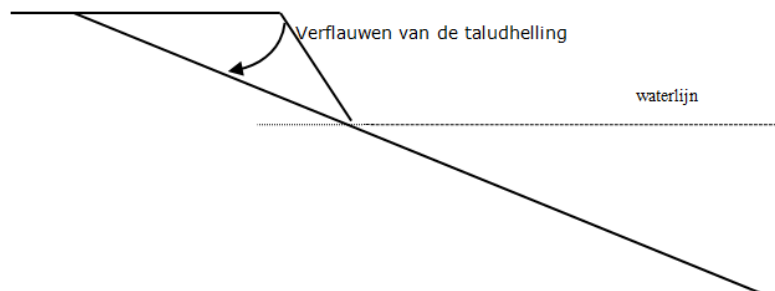
Het betreft hier het graven van water met een waterdiepte van meer dan 2,5 meter beneden de waterspiegel. Bij het graven van diepe (zandwin)plassen zijn er risico's op het veranderen van kwel- en infiltratiesituaties in de omgeving en het vermengen van grondwater met een verschillende samenstelling. Van belang is ook dat het talud van een diepe plas zo wordt uitgevoerd, dat er voldoende stabiliteit is en diepe plassen in de buurt van een waterkering vormen hiermee een specifiek risico. Bovengenoemde aspecten vereisen bij de aanleg van diepe (zandwin)plassen een maatwerkafweging.

Toelichting vraag 4

Het graven of verdiepen van oppervlaktewater in kwetsbare kwelgebieden vereist maatwerk. In gebieden met sterke (zilte) kwel kan het graven in de bodem tot gevolg hebben dat de (zilte) kwel toeneemt, waardoor de waterkwaliteit mogelijk afneemt en/of de waterbalans verstoord raakt. Ook kan het graven van water leiden tot het risico op het opbarsten van de (water)bodem. Daarom is het bij de aanlegdiepte van oppervlaktewateren in kwelgevoelige gebieden nodig om te kijken naar opbarstveiligheid. In deze gebieden is het bijvoorbeeld (vaak) niet mogelijk om oppervlaktewateren aan te leggen met grotere bodembreedtes of bodemdieptes.

Toelichting vraag 5

Wanneer het te graven overig oppervlaktewater slechts bestaat uit het verflauwen van een bestaand talud, moet worden voldaan aan de randvoorwaarden van de algemene zorgplicht. Dit zelfde geldt wanneer een bestaande watergang wordt verdiept. In alle andere gevallen zijn in verband met de aan- en afvoercapaciteit in de watergang en het onderhoud van de watergang, concrete voorschriften nodig. Daarom geldt voor deze laatstgenoemde gevallen een algemene regel.

AFBEELDING 5.1 VERFLAUWEN VAN HET TALUD

Toelichting vraag 6

Voor het vergroten van een bestaande watergang volstaat een algemene regel. Wanneer er geen verplichting is tot het graven van water – het water wordt dus vrijwillig gegraven – zijn er geen inhoudelijke voorwaarden in deze algemene regel opgenomen. Wel moet het graven worden gemeld.

Toelichting vraag 7

Bij de aanleg van een nieuwe watergang is het belangrijk dat de watergang goed kan worden onderhouden en dat deze watergang voldoende water kan aan- en afvoeren. Wanneer wordt voldaan aan de minimale afmetingen, zijn deze belangen geborgd. In deze gevallen kan dus worden volstaan met een algemene regel. Wanneer de nieuwe watergangen kleiner dan de minimale afmetingen worden, moet individueel worden beoordeeld of deze kleinere watergangen toelaatbaar zijn. Het college kan via maatwerk toestaan dat een watergang kleiner wordt. Voordat deze kleinere watergang wordt gegraven, moet dit maatwerkvoorschrift zijn verleend.

5.3 Algemene regel

Artikel 1: Reikwijdte van deze algemene regel

Deze algemene regel is van toepassing op het graven van overig oppervlaktewater, wanneer:

- a. het oppervlaktewater niet wordt aangelegd in een kwetsbaar kwelgebied, en;
- b. het graven niet alleen het verflauwen van een bovenwatertalud en/of het verdiepen van bestaande oppervlaktewater betreft, en;
- c. de diepte ten opzichte van winterpeil niet meer wordt dan 2,50 meter.

Artikel 2: Nieuwe overige watergang

- a. Wanneer een nieuwe overige watergang wordt gegraven, moet deze watergang aan de volgende afmetingen voldoen:
 1. aanlegdiepte minimaal 0,60 meter;
 2. breedte waterbodem minimaal 0,40 meter;
 3. breedte watergang op de waterspiegel bij winterpeil minimaal 2,50 meter.

Artikel 3: Uitvoering compensatieverplichting

Wanneer een bestaande overige watergang wordt verbreed om te voldoen aan de compensatieplicht op basis van regel 3 dempen of regel 11 aanbrengen van verharding, moet deze verbreding gemeten uit de oeverlijn minimaal 0,50 meter bedragen.

Artikel 4: Mogelijkheden voor maatwerk

Het college kan bij maatwerkvoorschrift afwijken van de in artikel 2-voorgeschreven minimale afmetingen van de nieuwe watergang en een kleinere afmeting voorschrijven, wanneer de aan- en afvoer van water door deze nieuwe watergang niet wordt belemmerd.

Artikel 5: Meldplicht

- a. Het graven van oppervlaktewater moet uiterlijk twee weken voor aanvang van de uitvoering bij het bestuur worden gemeld.
- b. De melding kan schriftelijk dan wel digitaal worden gedaan.
- c. Bij de melding wordt de volgende informatie verschaft:
 1. naam en adres van degene die de werkzaamheden uitvoert of laat uitvoeren, en;
 2. adres of locatie waar het water wordt gegraven, en;
 3. de verwachte start- en einddatum van de werkzaamheden, en;
 4. een dwarsprofiel van de te (ver)graven watergang met daarop aangegeven de breedte van de watergang op de waterspiegel bij winterpeil in de oude en nieuwe situatie, en;
 5. een situatietekening, op schaal van minimaal 1:2000, die minimaal de locatie van het te graven wateroppervlak met de exacte begrenzing, evenals een berekening van het aantal vierkante meter te graven water, bevat.

Toelichting artikel 1: Reikwijdte van deze algemene regel

In dit artikel is aangegeven op welke handelingen deze algemene regel van toepassing is. In deze algemene regel zijn de voorwaarden opgenomen waaronder deze handelingen zijn toegestaan. Deze algemene regel geldt op grond van artikel 3.2, eerste lid en tweede lid, sub c, van de keur.

Toelichting artikel 2: Nieuwe watergang

Om voldoende water door een watergang aan en af te voeren en deze watergang te kunnen onderhouden, is het belangrijk dat een nieuwe watergang aan minimale afmetingen voldoet. Deze afmetingen zijn in dit artikel voorgeschreven.

Let op: in sommige gevallen is het door de lokale bodemsamenstelling (bijvoorbeeld loopzand) of andere omstandigheden niet mogelijk om deze afmetingen te realiseren. In deze gevallen kan via een maatwerkvoorschrift (artikel 4) een andere afmeting worden toegestaan.

Toelichting artikel 3: Uitvoering compensatieverplichting

In theorie zou 10 vierkante meter kunnen worden gecompenseerd door een watergang over een lengte van 1 kilometer met 1 centimeter te verbreden. In de praktijk is dit niet te controleren. Daarom wordt voorgeschreven dat een eventuele verbreding minimaal 50 centimeter moet zijn.

Toelichting artikel 4: Mogelijkheden voor maatwerk

In sommige gevallen kan een kleinere watergang volstaan om de aan- en afvoer van water te borgen. In deze gevallen kan van het maatwerkvoorschrift gebruikgemaakt worden. In het maatwerkvoorschrift worden nieuwe minimale afmetingen vastgesteld.

Toelichting artikel 5: Meldplicht

Het graven van oppervlaktewater moet bij Rijnland worden gemeld, omdat dit een wijziging is van het watersysteem. Deze wijziging moet worden geregistreerd in de legger oppervlaktewateren van Rijnland.

Artikel 1: Reikwijdte van deze beleidsregel

Deze beleidsregel is van toepassing op het graven van oppervlaktewater:

- a. met een waterdiepte groter dan 2,50 meter, en/of;
- b. in kwetsbare kwelgebied dat is weergegeven op kaart 2 van de uitvoeringsregels, waaronder ook begrepen wordt het verflauwen van het talud, en/of;
- c. wanneer het gaat om het graven, verbreden of verdiepen of om het verflauwen van het talud van een hoofdwatgang.

Artikel 2: Toetsing kwel

Het graven van zowel hoofd- als overig oppervlaktewater met een waterdiepte groter dan 2,50 meter en/of in kwetsbaar kwelgebied is toegestaan, wanneer:

- a. het graven geen toename in zilte kwel veroorzaakt, en;
- b. een toename in kwel de waterbalans niet verstoort, en;
- c. de waterbodem niet opbarst.

Artikel 3: Toetsing aanleg (of verleggen) van een overige watgang

Het graven van een nieuwe watgang is toegestaan, wanneer de aan- en afvoer van water door deze nieuwe watgang voldoende wordt geborgd.

Artikel 4: Toetsing aanleg (of verleggen) van een hoofdwatgang

Het graven van een nieuwe hoofdwatgang is toegestaan, wanneer:

- a. deze watgang noodzakelijk is voor de aan- en afvoer van oppervlaktewater, en;
- b. de aan- en afvoer van water door deze nieuwe watgang voldoende wordt geborgd, en;
- c. de aanleg van de watgang niet leidt tot een onacceptabele stijging van onderhoudskosten.

Artikel 5: Toetsing verbreden of verdieping van een hoofdwatgang

Het verbreden en/of verdiepen van een hoofdwatgang is toegestaan, wanneer:

- a. dit noodzakelijk is voor de aan-/afvoer van water en/of deze noodzakelijk is voor de berging van oppervlaktewater, en;
- b. dit niet leidt tot een onacceptabele stijging van onderhoudskosten.

Artikel 6: Toetsing verflauwen van het talud van een hoofdwatgang

Het verflauwen van het talud van een hoofdwatgang is toegestaan, wanneer:

- a. dit noodzakelijk is om te voldoen aan andere waterbeheerdoelstellingen, zoals ecologie, en/of deze noodzakelijk is voor de berging van oppervlaktewater, en;
- b. dit niet leidt tot een onacceptabele stijging van onderhoudskosten.

Artikel 7: Eisen in de vergunning

In de vergunning worden, indien van toepassing, in ieder geval eisen gesteld met betrekking tot:

- a. de locatie van het te graven water, en;
- b. de afmetingen en vorm van het te graven water, waarbij bij hoofdwatgangen het uitgangspunt is dat de watgang zo kort mogelijk en met zo min mogelijk bochten wordt aangelegd en;
- c. het vooraf in beeld brengen van de effecten (grondwaterstanden en -stijghoogten, grondwaterstroming, waterkwaliteit) op de omgeving, en;
- d. de uitvoering van het talud met het oog op de stabiliteit ervan.

Toelichting artikel 1: Reikwijdte van deze beleidsregel

In dit artikel is aangegeven op welke handelingen deze beleidsregel van toepassing is. Op grond van artikel 3.3, eerste lid, sub d, van de keur geldt voor deze handelingen een vergunningplicht. In deze beleidsregel is aangegeven hoe Rijnland de aanvraag om een vergunning zal toetsen en welke eisen in ieder geval in de vergunning worden opgenomen.

Toelichting artikel 2: Toetsing kwel

Graven van water met een grote waterdiepte, en graven van water in een kwetsbaar kwelgebied kan negatieve gevolgen voor de waterhuishouding hebben. Zo kan het graven een toename aan (zilte) kwel veroorzaken. Een eventuele toename aan zilte kwel kan een verslechtering van de waterkwaliteit veroorzaken. Verder kan de toename aan kwel de waterbalans verstoren, waardoor er extra water uit het gebied moet worden afgevoerd. Tot slot kan het graven van water leiden tot het opbarsten van de waterbodem. Slechts wanneer deze effecten niet optreden, kan de vergunning worden verleend.

Toelichting artikel 3: Toetsing nieuwe overige watergang

Een watergang krijgt (veelal) een functie in de aan- of afvoer van water. Het is daarom belangrijk dat deze watergang voldoende groot is om het water aan en af te voeren en de watergang te kunnen onderhouden.

Toelichting artikel 4: Toetsing nieuwe hoofdwatgang

Rijnland is als waterbeheerder verantwoordelijk voor het onderhoud van hoofdwatgangen. Daarom wil Rijnland alleen dat een watergang de status 'hoofdwatgang' krijgt, als dit noodzakelijk is voor het watersysteem.

Het graven van een nieuwe hoofdwatgang mag alleen indien deze noodzakelijk is voor de aan- en afvoer van water, bijvoorbeeld bij de inrichting van een nieuw watersysteem of wanneer een bestaande hoofdwatgang wordt gedempt (verlegging). Belangrijk is hierbij dat de nieuwe watergang zo wordt aangelegd dat er geen sprake is van een onacceptabele stijging van onderhoudskosten voor Rijnland. Dit betekent dat de hoofdwatgang bijvoorbeeld zo kort mogelijk moet zijn, met zo min mogelijk bochten en dat onderhoud vanaf de kant moet kunnen worden uitgevoerd. Aanvragen worden hierop beoordeeld. Indien noodzakelijk worden hierover in de vergunning (ook) eisen opgenomen. Rijnland kijkt per geval welke maatvoering noodzakelijk is en zal hierbij in beginsel uitgaan van de volgende stelregels:

1. aanlegdiepte minimaal 1,10 meter;
2. breedte waterbodem minimaal 0,40 meter;
3. breedte watergang op de waterspiegel bij winterpeil minimaal 7 meter.

Per geval wordt beoordeeld hoe de nieuwe hoofdwatgang wordt gedimensioneerd.

Toelichting artikel 5 & 6: Toetsing verbreding en/of verdieping hoofdwatgang

Indien een hoofdwatgang wordt verbreed of verdiept, kan dit leiden tot meerkosten in het onderhoud van deze hoofdwatgang. Het is daarom niet zondermeer toegestaan een hoofdwatgang te verbreden. Enkel indien dit noodzakelijk is voor de aan- en afvoer van water en/of voor de waterberging, kan een watergang worden verbreed. Mits daarbij geen sprake is van een onacceptabele toename aan onderhoudskosten.

Toelichting artikel 7: Eisen in de vergunning

Locatie (a)

De toelaatbaarheid van het te graven water wordt per situatie beoordeeld. De locatie waar het water wordt gegraven is van groot belang voor de uitkomst van deze beoordeling. Het is daarom belangrijk dat het water wordt gegraven op de locatie waarvoor de toelaatbaarheid is beoordeeld.

Afmetingen (b)

De afmetingen van een watergang zijn belangrijk. Zo zijn bodembreedte en diepte van belang voor het al dan niet ontstaan van kwel en het opbarsten van de waterbodem. Daarnaast zijn bodembreedte, diepte en breedte van de watergang van belang voor de aan- en afvoercapaciteit van de watergang.

Effecten (c)

Diepe (zandwin)plassen kunnen de grondwaterstroming beïnvloeden en de grondwaterkwaliteit doen veranderen. Daarom moeten vooraf de effecten van het graven van een diepe (zandwin)plas in beeld worden gebracht. Specifiek aandachtspunt is daarbij het effect op eventueel in de nabijheid aanwezige waterkeringen, met het oog op de stabiliteit van deze keringen.

Stabiliteit talud (d)

Zeker bij diepere waterpartijen is het van belang dat het talud met voldoende stabiliteit aangelegd wordt om afschuiving van oevers te voorkomen. In de vergunning kunnen hiertoe specifieke voorwaarden worden opgenomen.